

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเซ็งผีโขน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

Development of the School Curriculum's Additional Subject Entitled
"Soeng Phi Khon Festival" of the Substance Learning Group on Social
Study, Religion, and Culture, Mathayom Suksa 2 at Ban Haiyong School
(Phu-ngoen Prachanukool) under the Office of Sakon Nakhon Primary
Educational Service Area 2

วันเพ็ญ เหลาพรหม¹ พจมาน ชำนาญกิจ²

Wanphen Laoprom¹, Pochaman Chamnankit²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเซ็งผีโขน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน 3) ศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) ที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวนนักเรียน 28 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเซ็งผีโขน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบบประเมินหลักสูตรสถานศึกษา แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและ ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเพณีเซ็งผีโขนและข้อมูล เกี่ยวกับท้องถิ่น แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเซ็งผีโขน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีประสิทธิภาพ 83.87/84.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ตามเกณฑ์ 80/80

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮฮ่อง (ภูเงินประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่เรียนรู้โดยหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติต่อการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮฮ่อง (ภูเงินประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม ประเพณีแข่งผีโขน

ABSTRACT

This study was conducted with following purposes : 1) to develop the curriculum of an additional subject entitled “Soeng Phi Khon Festival”, Mathayom Suksa 2 at Ban Haiyong School (Phu-ngoen Prachanukool) to contain the standard efficiency of 80/80, 2) to compare between the students’ achievements obtained before and after their learning through the developed curriculum, 3) to explore the attitude of Mathayom Suksa 2 students at Ban Haiyong School (Phu-ngoen Prachanukool) who learnt through the school curriculum. The subjects were 28 Mathayom Suksa 2/1 who were studying in the second semester of 2014 academic year at Ban Haiyong School (Pho-ngoen Prachanukool). They were gained by cluster random sampling. The instruments included the school curriculum of an additional subject entitled “Soeng Phi Khon Festival” of the substance Learning Group on Social Study, Religion and Culture, Mathayom Suksa 2, the evaluation form to measure the school curriculum, an interview form for surveying the opinions on the conditions of and needs for the development of the school curriculum, an interview form for investigating opinions on “Soeng Phi Khon Festival” and for local information, achievement test, and a questionnaire to survey the students’ attitude toward learning. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test (Dependent Samples).

The study unveiled these results:

1. The school curriculum of an additional subject entitled “Soeng Phi Khon Festival” of the Substance Learning Group on Social Study, Religion and Culture, Mathayom Suksa 2 at Ban Haiyong School (Phu-ngoen Prachanukool) has its standard efficiency of 83.87/84.05 which was higher than the established criteria of 80/80.

2. After the students had learnt through the school curriculum of an additional subject entitled “Soeng Phi Khon Festival” of the Substance Learning Group on Social Study, Religion and Culture, Mathayom Suksa 2 at Ban Haiyong School (Pho-ngoen Prachanukool), their learning achievement was significantly higher than that of before at .01 statistical level.

3. The attitude of Mathayom Suksa 2 students at Ban Haiyong School (Phu-ngoen Prachanukool) under the Office of Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 2 toward learning as a whole, was at the high level.

Keywords : School Curriculum's Additional Subject, Soeng Phi Khon Festival

ภูมิหลัง

การศึกษาที่มีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในโลกยุคใหม่นั้น ทรัพยากรที่สำคัญที่สุดก็คือทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ เพราะความสามารถและศักยภาพในการผลิตของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับองค์ความรู้ของคนในชาติประเทศที่พลเมืองมีความรู้ดีเยี่ยมได้เปรียบการแข่งขันเสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรม ดังนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550, หน้า 47) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 10) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จัดกระบวนการเรียนรู้และจัดหลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ โดยให้ความเสมอภาคแก่บุคคล ทุกคนมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี และได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดการพัฒนาความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และเพื่อการศึกษา ต่อ ทั้งนี้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อความเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนสังคมและ

ประเทศชาตินโยบายของรัฐบาลยุคปัจจุบันแสดงเจตนารมณ์ที่จะปฏิรูปการศึกษา โดยถือว่าการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขสู่การพัฒนาาระบบเศรษฐกิจให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานสร้างรายได้ นำประเทศให้อยู่รอดจากระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ผันแปรอยู่ตลอดเวลาโดยยึดหลักว่าการศึกษาสังสร้างชาติสร้างคน และสร้างงาน (กรมวิชาการ, 2544, บทนำ)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงได้กำหนดจุดหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5) ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส 2.1 ระบุให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข อันจะส่งผลต่อความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และเห็นความสำคัญของท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิผลและเกิดสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 146)

นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 ได้ทำหน้าที่เป็นองค์กรทางการศึกษาในระดับท้องถิ่นที่มีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย ความรู้ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รักและภาคภูมิใจจังหวัด สกลนคร ยึดมั่นและปฏิบัติตนตามหลักธรรม คำสอนของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ จึงได้กำหนดเป้าหมาย และจุดเน้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรัก ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ร่วมมือรักษาสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 2, 2552, หน้า 2)

จากการศึกษาความเชื่อของชนเผ่าในจังหวัด สกลนคร คือ ชนเผ่าไทยอีสาน ซึ่งเป็นชนเผ่าหนึ่งในจำนวน 6 เผ่า ของจังหวัดสกลนคร ซึ่งประกอบไปด้วยชนเผ่าย่อย เผ่ากะเลิง เผ่าภูไท เผ่าโซ่ เผ่าโย้ย และเผ่าไทยอีสาน พบว่ามีความเชื่อเรื่องผีโขมด ซึ่งปัจจุบันเผ่าไทยอีสาน เป็นชนเผ่าที่อนุรักษ์ผีโขมดเป็นประเพณีสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน อยู่ที่บ้านไฮหย่อง ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร นับเป็นประเพณีของบ้านไฮหย่อง โดยนำนิทานชาดกที่มีคติเตือนใจมาเป็นเตือนสติชนรุ่นหลังเพื่อสร้างและปลูกให้มีกำลังใจในการต่อสู้ชีวิต โดยนิทานชาดกตอนนี้ เป็นตอนที่ประชาชนชาวเมืองพากันแห่พระเวสสันดรกลับคืนเข้าเมือง ในโอกาสที่พระองค์เสด็จกลับพระนครนั้น พวกผีโขมดก็ขอร่วมขบวนส่งเสด็จด้วยเหตุนี้ในบุญพระเวสจึงมีขบวนผีโขมด ซึ่งเหล่าผีปีศาจนาชานิด ที่ยังไม่มีใครทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ ก็จะเป็นผีที่ได้รับความทุกข์ทรมาน มีลักษณะหน้าตาน่าเกลียด น่ากลัว ชุกชุมตามประสาผีทั่วไป เป็นผีที่เข้าร่วมขบวนแห่ขบวนสุดท้าย แต่ได้รับการแผ่เมตตาจากพระเวสสันดรในขณะที่บำเพ็ญกุศลบนเขาคีรีวงกต จึงเป็นที่มาของประเพณีเซ็งผีโขมด บุญพระเวสตามที่ชาวบ้านไฮหย่องได้ยึดถือปฏิบัติกันสืบต่อกันมาเป็นประเพณีโดยชาวบ้านไฮหย่องและถือเอา วันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 4 (เดือนทางจันทรคติ) ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคมของทุกปีเป็นวันบุญพระเวส หรือบุญมหาชาติ และ

ให้ถือว่าวันนี้บรรดาลูกหลานที่อยู่ที่ไหนก็ให้กลับบ้าน มาร่วมประเพณีถือว่าเป็นวัน “คืนสู่เหย้า” ของชาวไฮหย่อง (โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล), 2553, หน้า 12–14)

โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) ตั้งอยู่ในชุมชนบ้านไฮหย่อง และโรงเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีเซ็งผีโขมดเป็นประจำทุกปี โดยนักเรียนได้จัดทำหน้ากาก การแต่งตัวเป็นผีโขมด และเข้าร่วมขบวนแห่สืบต่อกันมา จึงควรจะมีหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ มีความรู้ที่เหมาะสมและเข้าใจประเพณีของชุมชน ประกอบกับโรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) มีวิสัยทัศน์ คือ “โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีคุณธรรม ผู้นำทางวิชาการ ชุมชนมีส่วนร่วมบริหาร สืบสานความเป็นไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม น้อมนำปรัชญาชีวิตสู่เศรษฐกิจพอเพียง” (โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล), 2553, หน้า 4) จากวิสัยทัศน์ของโรงเรียนจะเห็นได้ว่าโรงเรียนมีนโยบายที่จะสืบสานความเป็นไทย โดยเฉพาะวัฒนธรรมในท้องถิ่น ซึ่งนับวันจะสูญหายไป เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษา โดยเฉพาะประเพณีในท้องถิ่น สมควรจัดทำเป็นรายวิชาเพื่อรวบรวมข้อมูลในอดีตไม่ให้สูญหาย

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนคร จึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเซ็งผีโขมด เพื่อตอบสนองความต้องการในการจัดการศึกษาตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนรู้คุณค่า ประเพณีในท้องถิ่นและเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ความรัก ความภาคภูมิใจต่อประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่นของตน

ความมุ่งหมายของการวิจัย

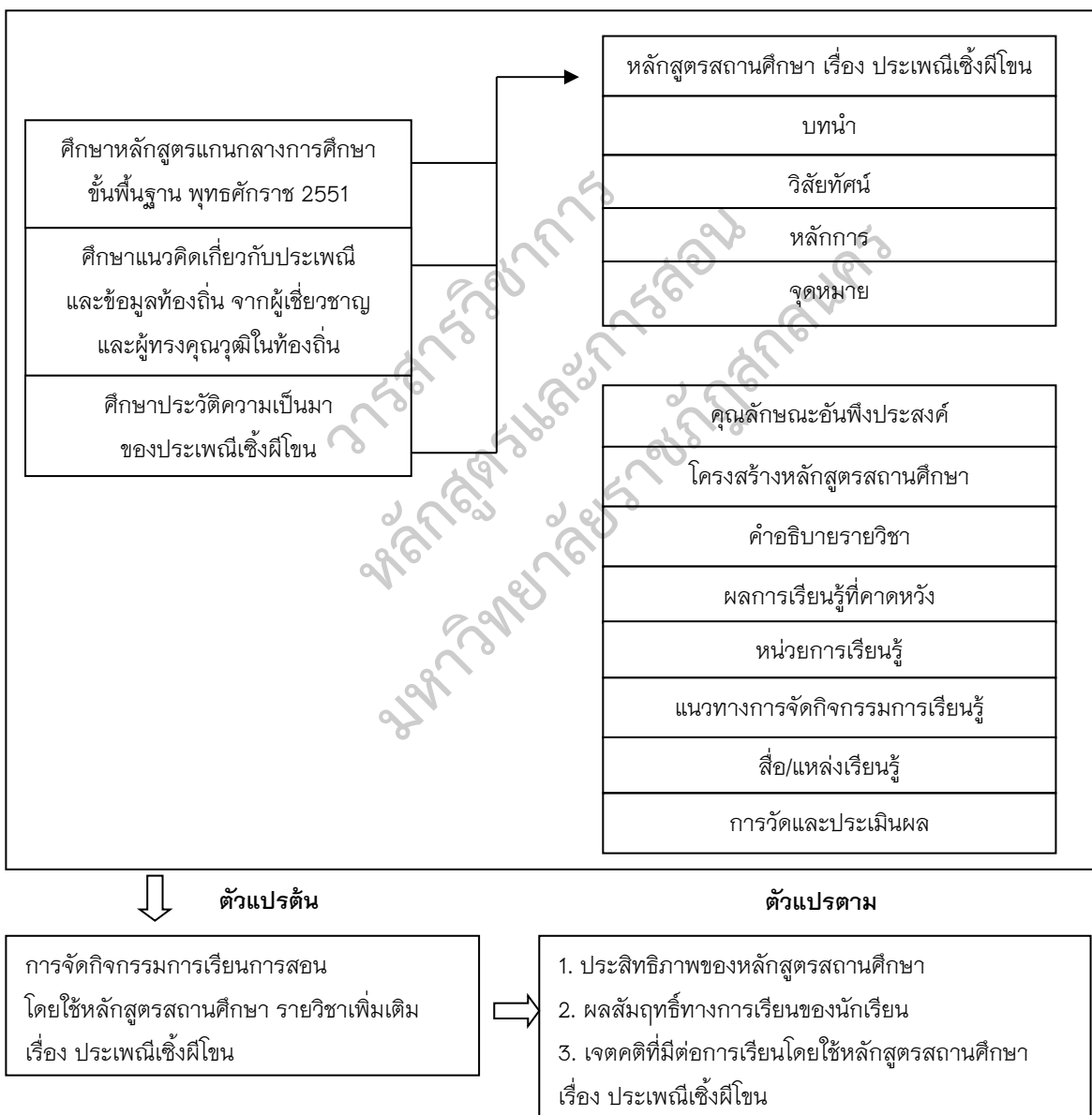
การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเซ็งผีโขมด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่สร้างขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเซ็งผีโขมด ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเซ็งผีโขมด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 28 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random Sampling) ใช้ห้องเรียนเป็นฐาน ห้องเรียนซึ่งประกอบด้วย นักเรียนที่ความสามารถทางการเรียน ได้แก่ เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยนักเรียนแต่ละห้องเรียนมีความคล้ายคลึงกัน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขมต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขมต

2.3 แบบวัดเจตคติต่อการเรียน รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขมต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาความต้องการของชุมชนและความต้องการของโรงเรียน ศึกษาความต้องการของชุมชน โดยการสัมภาษณ์ คณะผู้บริหารโรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) จำนวน 3 คน ครูปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 4 คน ผู้นำหมู่บ้าน หมู่ 1 หมู่ 2 หมู่ 13 บ้านไฮหย่อง จำนวน 3 คน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน ประชาชนในบ้านไฮหย่อง จำนวน 10 คน และนักเรียนโรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) จำนวน 20 คน เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เมื่อการจัดรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขมต

2. ศึกษาความรู้เกี่ยวกับประเพณีแข่งผีโขมตและข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน

3. ศึกษาเอกสารการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การหาประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขมต ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. ศึกษาเจตคติต่อการเรียน เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขมต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิจัย

1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ค่าร้อยละ (Percentage)

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนใช้กับหลังใช้หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขมต โดยการทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples)

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

3.1 การหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ (IOC)

3.2 คำนวณจากสูตรวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (p)

3.3 หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์อิงกลุ่ม โดยใช้สูตรของ Kuder-Richardson

สรุปผลการวิจัย

1. หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีแข่งผีโขมต กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกูล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศกนนคร เขต 2 มีประสิทธิภาพ

83.87/84.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ตามเกณฑ์ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเชียงใหม่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติต่อการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเชียงใหม่ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ทุนเงินประชาชนกุล) โดยรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเชียงใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ทุนเงินประชาชนกุล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. หลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเชียงใหม่ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ทุนเงินประชาชนกุล) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีประสิทธิภาพ 83.87/84.05 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ ตามเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้อาจจะมาจากขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในครั้งนี้ได้กำหนดจุดหมายของหลักสูตรที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น มีการศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้ได้แสดงลำดับขั้นตอนได้ชัดเจน สอดคล้องกับโครงสร้างสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษา สื่อการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและสาระการเรียนรู้ ของหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ชาวนันท์ ชันธุเกษ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเทียนพรรษา จังหวัด

อุบลราชธานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า หลักสูตรท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ 83.77/85.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ พนมไพร อัจฉินดา (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาสังคมศึกษาสาระสุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพะทาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.49/82.31 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ วิมลมาศ แสนมะสูง (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง พระธาตุภูเพ็ก สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.75/87.57 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรสถานศึกษารายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเชียงใหม่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจจะมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การศึกษาใบความรู้ ใบงาน การอภิปรายกลุ่ม การสรุปเป็นความคิดรวบยอดเสนอเป็นแผนผังความคิด การฝึกปฏิบัติจริง การเชิญวิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความรู้ และการศึกษาแหล่งเรียนรู้ ดังนั้นจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ มัลลิกา พิชัยยุทธ์ (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรวิชาทัศนศิลป์เบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทฤษฎีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ปานเพชร ร่มไทร (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องจังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาเรื่องจังหวัดปราจีนบุรี สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตร

สถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ดารารัตน์ พิทักษ์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโพนจาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า ผู้เรียนที่เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ เซาวนันทน์ ชันธเกษ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ พนมไพร อัจจันดา (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องรำลึกศึกษากะโหลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพะทาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ วิมลมาศ แสนมะฮุง (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง พระธาตุภูเพ็ก สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศึกษา สงเคราะห์สกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่ พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อน เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้อง กับ วิเวียน (Vivian, 1996, p. 2118-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและรูปแบบการคิดเรื่องการให้ คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการดูแลสุขภาพ พบว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังกล่าวช่วยให้การเรียนรู้ เกี่ยวกับความเชื่อในการดูแลสุขภาพแต่ละท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

3. เจตตคติต่อการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณี เช็งผีโขน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน บ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชานุกล) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ให้

ความรู้ เรื่อง ประเพณีเช็งผีโขน ซึ่งมีค่าควรแก่การศึกษา เป็นสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ ทำให้นักเรียน ชอบ เมื่อได้เรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ทำให้อุบาย เรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ต่อไป ทำให้นักเรียนมีความ ภูมิใจที่บ้านไฮหย่องมีสถานที่ที่น่าสนใจ และรู้สึกหวงแหน วัฒนธรรมและประเพณีที่ดั่งามของบ้านไฮหย่อง มีความ ภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของบ้าน ไฮหย่องโดยเฉพาะผีโขน เห็นคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ท้องถิ่น ดังนั้นจึงทำให้เจตตคติต่อการเรียนของนักเรียนอยู่ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ มัลลิกา พิชัยยุทธ์ (2544, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรวิชา หัตถเวชเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีเจตตคติที่ดีต่อวิชาและอาชีพหัตถเวช อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ ปานเพชร ร่มไทร (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เรื่องจังหวัดปราจีนบุรี สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า เจตตคติต่อหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องจังหวัดปราจีนบุรี หลังการทดลองใช้หลักสูตร สถานศึกษา สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ พนมไพร อัจจันดา (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องรำลึกศึกษากะโหลก ชั้นประถม ศึกษปีที่ 4 โรงเรียนพะทาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ นครพนม เขต 2 พบว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตร สถานศึกษาที่พัฒนาขึ้น มีเจตตคติต่อหลักสูตรรำลึกศึกษา กะโหลก หลังเรียนอยู่ในระดับสูงและสอดคล้องกับ วิมลมาศ แสนมะฮุง (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องพระธาตุภูเพ็ก สำหรับ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า นักเรียนมีเจตตคติต่อการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาที่ พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับสูงมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการทำวิจัยในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง ประเพณีเชิงผีโขมด สำหรับผู้เรียนระดับชั้นอื่นๆ โดยปรับปรุงขอบข่ายเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละชั้น เพื่อเปรียบเทียบผลการใช้และปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก และความภูมิใจในท้องถิ่นของตน

2. ควรมีการวิจัยหลักสูตรบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระอื่นๆ เช่น ภาษาไทย การงานอาชีพและเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อเชื่อมโยงความรู้ และขอบข่ายองค์ความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

3. ควรศึกษาตัวแปรตามด้านอื่นๆ เช่น ความตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และการส่งเสริมภูมิปัญญาประเพณีเชิงผีโขมด

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบ พ.ศ. 2550-2554*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ดารารัตน์ พิทักษ์. (2549). *การพัฒนาหลักสูตรภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านโพธิ์จาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เขาวนนท์ ชันธเกษ. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- ปานเพชร ร่มไทร. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง จังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์ กค.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พนมไพร อาจันดา. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง รำลึกศึกษากะโหลก ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพะทาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มัลลิกา พิชัยยุทธ์. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรวิชาหัตถเวทเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชาภูกุล). (2553). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียน บ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชาภูกุล)*. สกลนคร: โรงเรียนบ้านไฮหย่อง (ภูเงินประชาภูกุล).
- วิมลมาศ แสนมะสูง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง พระธาตุภูเพ็ก สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. (2552). *กรอบหลักสูตรท้องถิ่น พุทธศักราช 2552*. สกลนคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2.
- Vivian. (1996, December). Curriculum Development and Cognitive Style : Cultural CompetencyIn GeneticCounseling. *Dissertation Abstracts International*, 06(6), 2118-A.